

ZOMBOR és VIDEKE

POLITIKAI LAP.

Hirdetéseknek két hasábos petit sora 16 fill., többszöri beiktatással megfelelő engedélyvel. Nyitlitter sora 30 fillér.

Feladv. szerkesztő: Dr. DONOSZLOVITS VILMOS. OBLÁT KÁROLY.

Lapfajtájados:

Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. Megjelenik vasárnap és esztőtörökön.

A tanítók fizetés-fel-emelése.

— A zombori város-atyák figyelmébe. —

A zombori tanítók szeptemberben különös jubileumot ülhettek volna. Megünnepelhettek volna ugyanis a fizetésük felemelésére tett ígéretnek első évfordulóját, mert szeptemberben mult egy esztendeje, hogy mindenki által méltányosnak, sőt jogosnak mondott fizetésfelemelés iránti kérvényüket beadták.

Ügyük támogatására megkérték a város intéző körét, a kik előtt őszintén föltárták nyomasztó anyagi helyzetüket, mely a városban uralkodó fölötte nagy drágasággal szemben alig-alig biztosítja szerény, szükséges megélhetésüket.

Jóakarattal fogadták a tanítók kérését s kilitásba helyezték annak teljesítését.

Végig kilincseltek a városi tisztviselők ajtáit, kik mindannyian jóindulatukról, támogatásukról biztosították a kultura szerény munkáit, kik szerényesgömbben annyira mentek, hogy csak 300, mond: háromszáz korona fizetésjavaslért kopogtattak.

Mikor a tanitóság könyörgő útját befejezte, megnyugvással, türelemmel várta be az ígéretük beváltását.

S mi történt? Először visszaküldötte a kérvényt a kegyuri bizottság az iskolaszékek, hogy az mondjon véleményről róla. Az iskolaszék pártol ajánlatával visszakerült a hitközség képviselőéhez, onnan a városi tanácshoz.

A tanítók különösnek találták ugyan kérvényüknek ide-oda való küldözgetését, de belenyugodtak, mert azt mondták, hogy ez a rendes útja.

A tanítók biztos reménnyel szívökben lepték el a közgyűlés napján a nagy terem karzatát, hogy szemtanúi legyenek annak a magasztos ténynek, miként rójja le egy intelligens város közönsége gyermekei nevelő-tanítói iránt érzelt tiszteletének, elismerésének és haláljának adóját.

Hogy az a magasztosnak, lélekeme-

lőnek és eredményében buzdító hatásnak képzelt tény mivé zsgorodott össze, általánosan tudja van.

Határozatilag kimondotta a közgyűlés, hogy egy kilenczes bizottságnak javaslatfétel végett kiadja a tanítók kérvényét, egyben utasította e bizottságot munkálatának 3 hónap alatt leendő betérjesztésére.

A kilenczes bizottság elkészült tervezével. E tervezet e lap legutóbbi számában történt ismertetése sok reményt hervasztott el, sok lelkesedést és buzgalmat löhasztott le. Megtudta belőle városunk tanitósága, hogy ő volt s marad — az utolsó!

A város minden alkalmazottjáról gondoskodni, lehetett módot találni; fel-emelték az összes városi tisztviselők fizetését, mi által azok megélhetését biztosították, a mit méltán megérdemelték is. Csak épen a tanítók anyagi gondjait előzni nincs segítő kéz!

Az a bizottság, a melyhez a tanítók kérvényét, az iskolaszékek kérvényével együtt áttették, csakis dologi kiadások címén javasolja az iskolai hányad fel-emelését, no meg méltányosságból, míg a tanítók fizetésének javítására módot nem találván, arra nem is tesz javaslatot. Tehát 14 hónapi vándorutjáról azzal az eredménynyel tér vissza a tanítók kérvénye: Nesze semmi, fog meg jól! Ez az eredmény eszünkbe juttatja gróf Csáky Albin nagylelkűségét a tanítókkal szemben. Mikor a kilenczvenes évek elején hangosan követelték a magyarországi tanítók türhetetlen anyagi helyzetük javítását, azzal vélte őket kilegelíthetni, hogy törvényben kimondatta, hogy az 1868-ban biztosított fizetési minimum 1893-ban csakugyan 300 ft., se föbb, se kevesebb.

Ha faluhelyen fel akarják emelni a tanítók fizetését, egyszerűen megszávazza azt a községi képviselőtestület, a megye jóvábagyja s legfölebb egy negyed év múlva már föl is veszik.

Ötnegyed évi várakozás után is bizonyára bizik a tanitóság a tett ígértekben, mert nem tudja, nem akarja

elhinni, hogy a városi közgyűlés ne emelje föl »tanítói fizetések javítására« címén is az iskolaszékeket; a tanitóság nem tudja, nem akarja hinni, hogy kérvényüket, reményüket, bizalmukat egy gondtalanabb jövőben bármily czímen eltemessék, mert akkor melléje lesz temelve ügybuzgalmuk és lelkesedésük egyik része is!

A Drakulics-Donoszlovits ügy.

— Esküdtszéki tárgyalás. —

III

A szegedi büntető törvényszék díszes tárgyaló terme a föltargyalás második napján este felé, midőn az Auer égők kigyulltak, lassan-lassan szorongásig megtelt e ökelet, díszes közönséggel. A vád és védelem mérközését várta mindenki, nem kisebb érdeklődéssel a verdiktet. Eljött maga Hamza Géza a törvényszék elnöke, ott volt a szegedi bírói kar és ügyvédek majdnem teljes számmal, sőt hölgyek is nagy számmal. A hírlapírók padja teljesen megtelt, kit naphosszat teljesítették nehéz feladatukat. Az esküdteken a kimerülés legkisebb nyoma sem lát-zott, — feszült érdeklődéssel figyeltek minden egyes mozzanatra és fölben jegyeztek. Este felé megszólalt a telefon csilingelése, — mely a verdikt kimondásáig folyvást szölt, Szabadka, Budapest, Szeged, Ujvidék, Zombor egyre kérdező-köddöt van-e már verdikt — felmentették-e Donoszlovitsot. Különösen Szabadka volt nagyon kíváncsi — és természetesen Zombor.

Az ósztapári árvapénzek.

Az ósztapári árvapénzek vissza tartására vonatkozó itéletek felolvasása — melyet lapunk mult számában közöltünk — meglepetés számba ment, mert a vád nem ezen esetre készült. Van egy másik ósztapári ügy is, a főmagánvádló képviselője valószínűleg erre gondolt; azon esetre melyet — mint a „Bácskai Hírlap“ néhány nap előtt közölt, mely 1887-ben, a „Füg-

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ
AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

getlenség" című lapban „Allambirtok és Hozomány" cím alatt látott akkor napvilágot. Azonban a védelem ezen esetet fel nem hozta, ezt nem is óhajtotta tárgyalni, erre nem is gondolt, sem az inkriminált czikk keretében, sem később a védelemben. Az okmányok felolvasása alkalmával beigazolást nyert az is, hogy Drakulics a Curia végzése dacára sem alta ki a jogtalanul visszatartott behajtott pénzeket, csakis végrehajtás folyamatosítása után.

Elutasított indítványok.

Tetétleni Ármin dr., a főmagánvádló képviselője sürösen indítványozta több szegedi tanu kihallgatását Drakulics közéleti tisztességének bizonyítására. Erre nézve kéri kihallgatni Kemény B. Béla törvényszéki, Orkonyi Ede és Fogler Béla táblabírókat, Wéber Ferenc dr. járásbíró és Konyovics György dr. kir. alügyészt, mint olyanokat, akik Zomborban jól ismerték Drakulicsot.

Balassa dr. védő ellenezte ezt, mert a fűnt megnevezett egyéneket nem ténykörményekre akarja kihallgatni a főmagánvádló. Mint erkölcsi tanuk pedig nem hallgathatók ki. Ha azonban a tek. kir. törvényszék — mint ahogy nem hiszem — helyt adott főmagánvádló kérelmének, — úgy fentartom a jogomat arra, hogy ez esetben én is előterjesztéssel jöjek és újabb tanukat fogok bejelenteni.

Apponyiék vallomása.

Még néhány pöriratot olvastatott föl az elnök és megkérdezte a felektől, nincs-e valami indítványuk a további bizonyításra nézve. A főmagánvádló kéri, hogy olvassassék föl Apponyi Albert gróf, Szentiványi Arpád, Hock János és Vojnich Istvánnak a vizsgálat során tett vallomása.

Balassa dr. védő ellenezte ezt, mire a törvényszék visszautasította az indítványt.

Ezzel befejezték a bizonyítási eljárást.

A bíróság kérdőpontjai.

Egyórai tanácskozás után a bíróság elnöke kihirdette a határozatot, amely szerint megváltoztatja a vádló kérdésének szövegét és egy főkérdést és 7 mellékérdést intézett az esküdtek elé.

A főkérdés szövege körülbelül ez: Bűnös-e Donoszlovits Vilmos dr. zombori lakos abban, hogy a »Zombor és Vidéke« augusztus 28-án megjelent számában megrágalmazta Drakulics Pált az által, hogy róla a következő inkriminált részeket írta:

1. »Bizony nehéz probléma is, va-gyon ez kereset nélkül megélni. Még nehezebb a képviselői fizetésből urizálni. S ön ez a sikamlós mesterséget kitünően megfejtí, sőt pazar költségezésével lépre csábított néhány jóhiszemű uri embert.«

2. »A legjellemzőbb a dologban az, hogy Vojnich Pista ezzel a vasutalt könnyű szerrel leszedte önt a lábáról és szegény Apponyi és társai láthatták, hogy kedves Pásójuk et consorts miként borul keblére a volt bácskai főispánnak és ezzel Bánffy-nak.«

3. »Nem tudom, politikai működéséhez, vagy magánéletéhez soroljam-e az egyházi téren kifejtett humbugját.

Mert nem-e követelt el humbugot a kongresszusi választások mindkétjénél?«

4. »Vagy föllépése a kongresszuban, — mely önt egy óránál tovább el nem tűrte — nem-e volt az krakéler-tempó, amelyet ön olyan gyakran hasznos-an tudott alkalmazni a magánéletben?«

5. »Le is nyomtatta a «Zaszlava» f. évi július 14-én 155. szám alatt megjelent nyilatkozatában, hogy ön ferdtésből és hazugságból él.«

6. »Akkor ott kellene kezdenem, mikor Osztapár szegény lakóseitől azt az odíózus nagy összeget besöpörte.«

7. »Onnek az egész élete hazugság, az volt politikai hitvallása s hazugság magánélete.«

Ugyezenen hét pontban feltételek a kérdés az esküdteknek, hogy becsületeiben megsértette-e dr. Drakulics Pált?

Végül felsorolja újólag a fenti hét pontot, melyben az kérdeztetik az esküdtektől, vajjon ezen hét állításait **hebizonyította-e** dr. Donoszlovits Vilmos a tárgyalás során.

Miután a törvényszéki jegyző a bíróság kérdő pontjait ismét felolvasta — az elnök megkérdezte a feleket — nincs-e lenese észrevételük? Se vádló se vádlott-nak észrevétele nem volt.

A vádló kérdése.

Most a főmagánvádló terjesztette elő az esküdtekhez intézett kérdését, amely a következőképen hangzik:

„Bűnös-e dr. Donoszlovits Vilmos vádlott abban, hogy a »Zombor és Vidéke« című időszaki lapnak 1902. augusztus hó 28-án megjelent számában „Közéleti erkölcs (válasz dr. Drakulics Pálnak)« cím alatt közzétett újságcikknek a vádiratban I. 2., 5., 12., 13., 14., 15. és II. 1. számok alatt idézett kitételeiben vagy azok bármelyikében dr. Drakulics Pál országgyűlési képviselőt megrágalmazta?»

A bíróság azután visszavonult, hogy megszövegezzék az esküdtek elé terjesztendő kérdéseket.

A vádbeszéd.

Ezután **Tetétleni Ármin dr.** terjesztette elő vádbeszédét. Azon kezdte, hogy Donoszlovits Vilmos dr. megrágalmazta Drakulics Pált egy cikkben összehalmozott vádjaival. Erre Drakulics Pál szintén felelt, de ő magánéletében nem támadta meg Donoszlovitsot; erre a szerkesztő ismét felelt, de ő nemcsak közéleti működésében támadta meg Drakulicsot, hanem a magánéletében is. Azután sorra vette a vád tárgyává tett pontokat és czáfolni igyekezett az azokban foglaltakat, valamint a tanuk vallomásainak lényegtelenességét akarta kimutatni. Pontról-pontra ment és jogi érvekkel igyekezett kimutatni, hogy a tanuk semmit sem bizonyítottak. Végül kéri az esküdtbírótságot, hogy vádlottat mondja ki bűnösnek, mert ha bűnletlenül nézi a bíróság Donoszlovits cselekedetét, úgy az az ököljog korát jelentené. Az előkelő fővárosi ügyvéd széleskörű jogi tudásával és fényes szónoki adományával mély és általános

hatást tett nemcsak a laikus, hanem a jogász-hallgatóságra is.

A vádbeszéd.

Balassa Ármin dr. kiváló szegedi kriminalista emelkedett fel helyéről és feszült figyelem mellett mondta el a következő nagyhatású vádbeszédét, mely teljesen összelőrté a vád minden pontját.

Tekintetes esküdtbírótság, — mélyen tisztelt esküdt uraim!

A főmagánvádló igen tisztelt képviselője érdemleges vádbeszédének kiindulási pontjául azt a cikket állapította meg, amely cikk aláírás nélkül a Donoszlovics dr. felelős szerkesztésében megjelent Zombor és Vidékében Rákoc cím alatt jelent meg 1902 aug. 7-én. Ezt a cikket fogadván el ebben a bűnperben kiindulási pontul, azt állítja, hogy ebben a cikkben Donoszlovits Drakulicsnak Zomborban kifejtett közéleti tevékenységét bírálván, a jogos bírálat határain túl ment és olyan megbecselőítő módon aposztrofálta, hogy Drakulics kénytelenítve érezte magát erre a cikkre válaszul irni a Bácskában a Közéleti erkölcs című cikket, amelyre írta azután válaszul a vádlott az itt vád tárgyává tett cikket.

A vád ebben a bűnperben jelentékeny szolgáltatokat tett már, de fontosabb szolgáltat aligha tehetett, mint amit akkor tett, amikor ennek a három cikknek az egymásutánját így megállapítván, arra helyezi a súlyt, hogy Rákoc című cikkben Donoszlovits Drakulicsnak közéleti őszinteségét és következetességét vonta kétségbe. Vádbeszédének végén oda jut, hogy Donoszlovits, ha sértve érezte magát a Drakulics cikke által, akkor nem kellett volna a cikkre válaszolnia, hanem sajtópört kellett volna indítania.

A Rákoc című cikknek a következtési alapját az a zombori közgyűlés képezi, amelyről a tudósítás itt fölolvastatott. Ebből a közgyűlési tudósításból hallották az esküdt urak, hogy amikor Donoszlovits a tisztviselői fizetésének javításáról beszélt, akkor Drakulics közbeszólt és amikor Donoszlovits az ő őszinteségét hangsúlyozta azt mondotta, hogy: Ismerjük az őszinteséget a Zombor és Vidékéből! Másodszor ismét odavágtá a nyilvánosság előtt, hogy: Ismerjük azt az őszinteséget! Hátré méltóztatassék elolvasni a Rákocokat és azt fogják látni, hogy azért irt Donoszlovits, mert Drakulics az ő közéleti őszinteségét és a »Zombor és Vidéke« őszinteségét meggyanusította.

És mit mond Drakulics Pál abban a cikkben, amelyet a Rákocokra irt válaszul? Kifejezetten galád sértésekkel van ez a cikk telítve. Előbb tehát Drakulics Pál a képviselőtestület közgyűlésén meggyanusítja Donoszlovits őszinteségét, erre Donoszlovits a tárgyalás Rákoc című cikkben felel. Erre felel Drakulics egy sértő cikkel és azt mondja, hogy ezt azért írta, mert meggyanusított az ő közéleti őszintesége, amelyet a becsületességgel egyenértékűnek tart.

No hát én is annak tartom. De ha a főmagánvádló ur véleménye szerint, ha Donoszlovits sértve érezte magát, nem kellett volna cikkben felelnie, hanem sajtópörrel

kellett volna élnie, mégis ugyanakkor, amikor ezt állítja és Drakulics meg volt sértve a Rákok ez. ezikk miatt, akkor ugyanaz az ember nem jött a sajtóbíró-sághoz, hanem megírta ezikket Donoszlovits ellen. Ő támatta tehát először és ő írta a sértő ezikket és ő provokálta a Rákok ezim ezikket és ő adott sértő ezikké-vel alkalmat arra, hogy Donoszlovits megírta a vád tárgyává tett ezikket, amelyben a váddal szemben állítom, hogy sértő kifejezés és rágalmozó tényállítás nincs. Donoszlovitsnak egyéni meggyőződéséből származik ugyan minden állítás, de Drakulics életében mindeniknek alapos támpontja van.

Hát be tudunk bizonyítani sokkal többet, mint amennyit kívánatos bebizonyítani a főmagánváddal szemben, aki, mint a főmagánvád melyen tisztelt képviselője mondotta, az esküdt urak kezébe tette le a becsületét. Hangsúlyozom, hogy Donoszlovits soha se vonta kétségbe, hogy a Rákokat ő írta, azonban ajánlom szíves figyelmükbe Drakulics Közéleti erkölcs című ezikkét is, amelyben kijelenti, hogy nem tudja, hogy azt a ezikket Donoszlovits írta, sőt azzal gyanúsítja, hogy nem is tételezi föl róla azt, hogy ilyen ezikket írni tudott volna. Ezikkében azt írta, hogy talán nem is Donoszlovits írása az, hanem valamelyik rokon léleké.

És ennek dacára egyenesen személyének rongtolt és megírta azt a sértősekkel telt ezikket, amelynek az volt a tulajdonképpeni lényege, hogy Donoszlovits egyéni kvalifikációja, társadalmi megbízhatósága és becsületessége olyan, hogy tisztességes társaságban nincs helye. És oda konkludált az a ezikk, hogy az ilyen embert mint a veszett kutyát kell levérni. Erre írta Donoszlovits a vád tárgyává tett ezikket. A főmagánvádú urban volt annyi taktikai ügyesség és előrelátás, hogy nem tette vád tárgyává ezt a ezikket úgy, amint az a ezikk tartalma morális kötelességévé tette volna. Nem tette a ezikket az első betűtől az utolsóig vád tárgyává, hanem szétbontotta mondatokra és fél mondatokra. A főmagánvádú tegnap visszavonta a vádnak jelentékeny részét és csak négyötödét tartotta fenn.

Mi hát az a bizonyítási anyag, amely tulajdonképpen szükséges ahhoz, hogy az esküdt urak abban a nézetben lehessenek, hogy Donoszlovits nem rágalmozta Drakulicsot, hanem bele volt sodortatva egy kényszerhelyzetbe, amelybe részint saját, részint Zombor város közéleti tisztességének megvédése, de mondhatnám az egész ország, a közérdek megvédése kergette? Ez az utolsó kifejezésem talán tulzásnak látszik, de azt hiszem, hogy majd meg fogom indokolni.

Az első föntartott vádpont az, hogy „Bizony nehéz probléma is vagyom és kereset nélkül is megélni. Még nehezebb a képviselői fizetésből urizálni.” Hát kérem, ez olyan igaz, mint a szentírás. „S ön ezt a sikamlós mesterséget kitünően megfejtí, sőt pazar költségeivel lépre csabított némány jóhiszemű urat embert.” Ez a most elhítt vádpont folytatása. Azt mondja az igen tisztelt vádló ur, hogy mivel bizonyította be a vádlott ezen állítását. Igaz, hogy Donoszlovits orvosi pályája mel-

lett lapot is szerkeszt, de Drakulics urnak is kenyérhivatása országgyűlési képviselőse mellett az ügyvédség. Az orvos a lapszerkesztővel épp úgy nem összeférhetlen, mint az ügyvéd ez országgyűlési képviselővel. Drakulics sokkal többet állít, mint amennyit Donoszlovits állított a Rákok ez. ezikkében. Be van bizonyítva, hogy a képviselő ur házándi estélyt tartottak. Joga volt hozzá. De bizonyítva az is, hogy pénzt hajtott be ügyfelei részére, amit panaszos eljárás után végrehajtás útján akarnak tőle visszaszerezni. Az ügyvédi egzisztenciának fundamentuma az anyagi megbízhatóság. Amikor valaki úgy tünteti föl a magánéletét, hogy vagyonos ember módjára él, hát ez legalkalmasabb mód arra, hogy lépre csalja a klienseket. Minél exponáltabb társadalmi állást foglal el valaki, annál alkalmasabb a vagyoni helyzet fitogtatása arra, hogy az emberek hálójába kerüljenek. Nem kell mást bizonyítani, csak azt, hogy estélyek rendezésével maga köré gyűjtötte az embereket s ezek az alkalmai elég bizonyíték a pazarlásra.

A becsület semmi más, mint a körülöttünk levő jelenségek alapján a társadalomnak velünk szemben kifejtett véleménye.

Tetőtleni Armin dr. A bagaria impregnált.

Balassa Armin dr. Igenis impregnált. Az emberekben bizonyos jelenségek alapján vélemény, hit impregnálódik s ebből fejlődik ki a becsülés, de hirtelenül megváltozhat a kedvező vélemény, foszlik a káprázat, tűnik az illúzió és ugyanaz az ember, akiben impregnálódott a közhit, hogy valaki becsületes ember, egy megmagyarázhatatlan társadalmi procedúra folytán arra a meggyőződésre jut, hogy az illető nem érdemli meg a megbecsülést. No hát abban a társadalomban, ahol a tanu urak élnek, 1883-tól kezdve 1903-ig ilyen procedúra ment végbe. A főmagánvádú ur képviselője e tekintetben igen jellemző adatok szolgáltatásával olyan szívesseget tett nekem, hogy külön bizonyítékokra erre vonatkozólag szükség nincs.

Tetőtleni Armin dr. Nagyon örvendek.

Hevessy Kálmán elnök: Kérem a főmagánvádú képviselőjét, hogy a közszólásoktól tartózkodni méltóztassék.

Balassa Ármin dr. Főmagánvádú szerint Vojnich főispán lenne a legilletékesebb tanu a viczinális vasut ügyében. De Vojnich ur nem jött ide, hogy tanúságot tegyen ebben a kérdésben. A bünyvadi perrentartás szerint a tanu vallomása nem kötelezhető, ha rá vagy hozzátartozóira az illető ügyből kár vagy veszteség háramolnék. Vojnich itt jönnek látta volna azt mondani, hogy talán nem tanácsos nekem vallani arról, hogy én politikai el-lenszolgáltatásért közreműködtem. A magam részéről most szükségesnek tartom kijelenteni, hogy Vojnich urra nézve minden inkorrekt eljárásra czélzó föltevést elhárítok magamtól.

Én itt csak a pör bizonyítási anyagának részleteivel foglalkozom és beillesztem okfejtésembe azt a tény, hogy Vojnich főispán urtól szinte erkölcsi lehetet-

lenség vallomást kivenni, mert önmagát esetleg kompromittáló helyzetbe keverte volna.

Amit Donoszlovits irt ennek a ezikknek keretében, annak legfőbb bizonyítéka az összeférhetlenségi törvény. Azért hozták meg ezt a törvényt, hogy a képviselők ilyen viczinális vasutakkal ne manipuláljanak, mert ez alkalmas arra, hogy a képviselő kompromittáló helyzetbe jusson. Megengedem, hogy nem volt képviselő akkor, midőn ebbe a helyzetbe került; de tegnap kiderült, hogy mikor aztán képviselő lett, akkor valami Fernbach József jelentkezett a nyilvánosság előtt ennek a vasutnak engedélyeseként. Amikor Zomborban 80.000 koronát megszavaztak és meg 40.000 koronát kértek, dr. Fratricsevics Aszt Vincze megkérdezte tőle, hogy érdekelve van-e a vasutnál. Drakulics azt felelte: Igenis érdekelve vagyok. Amikor szóba került, hogy a kérdést ne tegyék párthatározat tárgyává, a fejlemények után Fratricsevics levonta a konzekvenciát, kilépett a pártból, mert nem látta a közérdeket megóvva, hanem magán érdeket látott a dologba belejárásani. Ez a faktum magában véve is elég arra, hogy az újságíró, aki ebben kérdésben provokálva lett, annyit megírjon és Drakulics jellemrajzába beleilleszsze azt, amit vád tárgyává tesz a főmagánvádú.

A kongresszusi működésre vonatkozólag a kihallgatott tanuk közül [Pavkovics György bebizonyította, hogy Drakulics megválasztását kétszer megsemmisítették; bebizonyította továbbá, hogy a választások keretében olyan magatartást tanúsított, amely alkalmas volt arra, hogy a választó közönség bizalmát tőle elfordítsa és hogy ha el nem távozott volna a kongresszusról, hát akkor eltávolították volna. De mielőtt ez megtörténhetett volna, Drakulics elment. Maglies István is bebizonyította, hogy egy aláírási ívet köröztek azzal a fölirással, hogy a választó polgárok bizalmatlanságot szavaznak Drakulics Pálnak ugy politikai, mint társadalmi magaviselete miatt. Ezt az ívet alá is írták vagy negyvenen. Csak azért nem vitték képvisülés elé az ügyet, mert nem akarták képviselőjüket nyilvános megbélyegzésnek kitenni. De hogy e fölől beszélgettek, az kétségtelenül bizonyos.

Az ósztapári kérdés komolyabb, mint azt a főmagánvádú igen tisztelt képviselője föltüntetni igyekezett. Ne tessék azt gondolni, hogy mi nem vagyunk azzal tisztában, hogy milyen eljárás folyik az ügyvéd ellen akkor, amikor pénzvisszatartásról van szó. A főmagánvádú ur azt állítja, hogy a kamara nem látott benne fegyelmet. Hát ez tény. Csakhogy a törvény értelmében a pénzvisszatartás nem tartozik az ügyvédi kamarához. Ósztapár eltévesztette az első fórumot. A kamarától áttették az ügyet a törvényszékhez, mint illetékes fórumhoz. Elkövette a szegei ítélo-tábla is, a zombori törvényszék is azt a mulasztást, hogy amikor az eljárás befejeztelett, az iratok nem tétették át az ügyvédi kamarához, pedig a fegyelmi eljárás csak akkor kezdődhetett volna meg. Én, mint ügyvéd, perhorreszkálom azt az álláspontot, amelyet a kartárs ur magáévé tett. Allítom és vitatom, hogy súlyosabb fegyelmi vétséget nem képezlek, mint ha ügyvéd ki

nem szolgáltatja ügyfelének a pénzt. Az ügyfél nem akarja kamat nélkül gyümölcsözletni pénzt az ügyfelénél. A pénzek visszatartása miatt az arckép keretébe Donoszlovics nagyon helyesen vonta bele azt a jelentékeny színpotot, amely vonatkozik Drakulicsnak mint ügyvédnek eljárására.

Azok után, amik ebben a teremben két napon át történtek, nem gondolom, hogy akadjon önkök közül, tisztelt esküdt uraim, csak egy is, aki az esküdszéki intézményt nem úgy fogná föl, hogy más alapon kell a törvénymagyarozást köteleességüknek tartani, mint ahogy azokat a szakbíráóságoknak köteleességüké teszik. A törvény megengedi a bizonyítások mérlegelését, a két tanurendszer régen lejárt. Bizonyára ugy kelene lenni, hogy az érdem és szorgalom megkapta a jutalmát. De az élet mást mutat. Az érdem nem boldogul a krakélerség miatt. A Szalánczyak képezik 70—80 százalékát az emberiségnek. A Szalánczyak azok az erőszakos természetű urak, akiknek erejük más emberek gyöngöségével való visszalésben rejlik. Csiky Gergelynek „Cecil házassága” című darabjában Szalánczy híres országgyűlési képviselő, de a világ nem tud róla semmit. Jár-ke, nagy hangon beszél s akármilyen felől kérdezik, mindig csak azt feleli hogy igen. Sok ilyen Szalánczya van Magyarországnak.

Nagy tévedésben vannak azok, akik azt hiszik, hogy Drakulics csak Zombor érdekeit képviseli a magyar parlamentben. Csak Zombor küldi föl őt, de az egész országnak az érdekeit kell képviselnie. Éppen ezért nem közömbös, hogy a nemzetet kik képviselik. Folyik a nagy nemzeti küzdelem és méltóztassék csak büszkének lenni a magyar képviselőháza. Méltóztassék csak meggondolni, hogy azon a színvonalon áll-e a magyar parlament képviselőháza, hogy a nemzet csakis a legjobbjait küldi a Háza. A mentelmi bizottság legutóbb nem kevesebb, mint tizenegy párbajvétséget, három kihágást, két becsületsértést, két könnyű testi sértést, egy csalást és egy sikkasztást jelentett be.

Egy bizonyos és ez az, hogy a becsületet nem lehet másnak elvennie, a becsületet az ember csak maga játszhatja el. Az embernek egész életét úgy kell berendeznie, hogy saját tényeiben ne licsessen fölfedezni olyas valmit, a minek folytán elveszzen a becsülete. Schopenhauer szerint a becsület objektíve nem más, mint másoknak felőlünk táplált véleménye, szubjektív értelemben pedig az a félelem, amelylyel mások megítéléséről tartunk. Drakulics — úgy látszik — nem törődik azzal, hogy róla milyen véleményük van az embereknek, vagyis nem respektálja a társadalomnak a becsületről alkotott fogalmát. Miért keresi hát Drakulics a becsületét az olyan társadalomnál, amelyiknek a becsületről való fogalmát nem fogadja el és miért keres rágalmozást és becsületsértést az olyan czikkben, mely — mint Donoszlovics — a zurnalisztikai nobilitás bélyegét viseli magán?

Kérem önöket, igen tisztelt esküdt uraim, hogy fölmentő ítéletet hozzanak!

Miért támogatta Drakulicsot?

Elnök: Kiván-e vádlott valamit védelmére felhozni?

Dr. Donoszlovics: Igen. Mélyen tisztelt esküdt uraim! Nem védelmemre kérek néhány szót, — mert igen tisztelt

védő ügyvédem után nekem védelmemre nincs mit szólom, de egy hézag van, egy kérdés maradt eldöntetlenül. Egy kérdés, mely bizonyára t. esküdt uraim előtt kell, hogy legyen; — és pedig méltán kérdezhetik, mert hiszen a tanuk java részétől én kérdeztem meg és azok vallották — is, hogy ha mindez így van Drakulics politikai és magán életében, miért támogattam én mégis az utolsó képviselő választásnál is Drakulicsot? Ezt a homályt akarom eloszlatni, hogy tisztán lássanak e szövevényes bűnperben t. esküdt uraim. Hát megmondom. Én gróf Apponyi Albert elveit követtem és mint a Bácsmezei és zombori volt nemzeti párt végrehajtó bizottság tagja, nem egyszer, de sokszor előtérbe toltattam Apponyi elveinek diadalra jutása érdekében. Ott voltam a hodsági, az apatini, a rigyiczai választásoknál, — de nem csak én, de mondhatom az egész végrehajtó bizottság mit például a hodsági választásoknál Szemző István elnökölte alatt, — támogattuk gróf Lázárt, akit nem is ösmertünk, — de nem ám gróf Lázár vagy más jelölt kedvéért, hanem elveinkért és meggyőződésünkért. Így volt Zomborban is, támogattam Drakulicsot, — mert gróf Apponyi elveit vallotta. Én tiszt. esküdt uraim, nem jártam soha abba a társaságba, vendéglőbe, kocsimákba, orpheumokba, ahová Drakulics szokott járni, nem tudtam azt, amit a tanuk itt két nap alatt vallottak. Nehány héttel az utolsó választás alatt sűrűn emlegettek előttem Drakulics viselt dolgai és bennem aggodalmakat keltek is e beszédek, — nem bontottam zászlót Drakulics mellett, bár azt különféleképp magyarázták. Drakulics nálam járt — egy alkalommal ki is jelentettem neki tétovázásom okát — mire ő azt felelte, az mind nem igaz, amit ő róla sutognak, beszélnek, egy pár kisebb stikli volt ugyan, de aki az ő egyéni becsületére bármit is mer mondani, azt lelti mind egy kutyát. Ekkor én előhoztam neki, hogy mi van azzal a röpirattal amit Nikolics kiadott? Erről újlag sokat beszélnek az ellenpártiak, szeretnék egy olyan röpiratot látni! Erre ő azt mondta, Nikolicscal rendben van minden — vele kibékült. Aggályom még mindig nem oszlott el. Erre én felszólítottam néhány urit embert és meg mondtam nekik, hogy adok nekik három napi határidőt, mert már közelgett a választás napja, — hogy hozzanak nekem írásbeli bizonyítékot Drakulics ellen, arról amiről beszéltek, avagy ha nem tehetik három kifogástalan, szavahihető ember bizonyítsa nekem, hogy Drakulicsról igaz az amit állítanak, — úgy én azonnal Drakulics ellen állást foglaltok és a legkiméltlenebb harcot folytatok ellene. Ezt én a választás előtt a „Zombor és Vidéke”-ben midőn nyílt szótartot intéztem nevem aláírásával Zombor város választó közönségéhez, ezt ott is kijelentettem. És mi történt? Senki nem jött, senki sem bizonyított — bizonyára félték Drakulics bosszujától és brutalitásától. Ahelyett hozzámm jött az ellenpárt nagy küldöttsége, — persze én ily körülmények között politikai immoralitást nem követhettem el, — hanem támogattam tovább Drakulicsot.

Támogattam pedig teljes erővel — egész pártommal. A „Rákok” című czikk teljes objektivitással van megírva, objektív kritikát is vártam róla, — de a helyett Drakulics egyéni becsületében gyalázott. Másal sem, de velem szemben éppen nem tehetta Drakulics, mert a legmegvetendőbb, a legutálatosabb valami a háttérben áll. Így állt meg engem Drakulics. Azonkívül bizonyára más politikai indokok és személyek is közre működtek Drakulicsnál, hogy velem szemben ily kiméltlenül felléjen, ezt is jól tudja Zombor egész közönsége, de annak szellőztetése ide nem tartozik, — tehát ezt mellőzöm, — azzal majd máshol számolunk le. Mikor azután Drakulics infámis gyalázkodó czikke eltele, nem megjelent, midőn már mindenki tudta, — aki csak engem egy kicsit ismer, — hogy én azt zsebre nem fogom vágni és éppen Drakulicsotól nem fogom azt eltűrve szó nélkül hagyni, — akkor, mikor én e czikk megjelenése miatt utazásomat félbeszakítva külföldről hazajöttem, már ott feküdtek asztalomon az iratok, ott volt a röpirat, jöttek az eddig félénkek és sorba felsorolták az adatokat, mert tudták, hogy én fedezni fogom, még ha kell életmentés árán is a becsületemet és így őket is. Ez volt az oka, hogy én Drakulicsot támogattam és ez volt az oka, hogy a leleplezés oly későn érkezett. Drakulics képviselője azzal végezte beszédét, hogy Drakulics az önkök kezébe teszi le a becsületét, — én pedig ennél még nagyobb, a magyar parlament becsületét teszem le, tisztelt esküdt uraim, a kezeikbe, azzal a kérelemmel, hogy itéljék el a főmagánvádlót, midőn engem felmentenek. Kérem önöket, mentsenek fel engem a vád és annak következményei alól.

Elnök: Hosszasan és részletesen megmagyarázva, felolvasva az esküdtnek a törvény ide vonatkozó szakaszait, megmagyarázva mi a rágalmozás, mi a becsületsértés, — mi arra a büntetés, — elmondja a legnagyobb részletességgel, hogy és miképp kell szavazni és miképp kell a verdiktet kihirdetni. Azután a legidősebb esküdtnek átadja az összes iratokat.

Másfél órai tanácskozás után Kun Miksa hódmezővásárhelyi ügyvéd nagy érdeklődés mellett kihirdeti a verdiktet: Az esküdtök dr. Donoszlovics Vilmost felmentik; az esküdtök mind a hét pontot **bebizonyítottak** mondják ki.

A törvényszék visszavonult, s rövid idő múlva megjelenve dr. Donoszlovics Vilmos előtt kihirdeti, hogy a vád alul felel a esküdtbíróóság is, egyben főmagánvádlót összesen 950 korona költségben marasztalja. A hallgatóság az esküdtöket megjelözte. A tárgyalás vége éjjel 1/2 12 órakor.

***. Gróf Apponyi Albert kilé-
pése.** Gróf Apponyi Alberttel együtt mintegy 34 volt nemzeti párti fog kilépni a szabadelvű pártból. A kiléptettek névsorát és lemondását tartalmazó iratot Szentiványi Árpád a szabadelvű párt volt alnöke nyújtja át br. Podmaniczky pártelnöknek. A kilépési iratot eddigelő a következők irták alá: Szentiványi Árpád, Bogay Máté, Erreth János, Fernbach Péter, Pattaynszky Elek, Miksa Imre, Steiner Ferencz, Bernáth Béla, Szabó Ferencz

Issekutz Győző, Keczer Miklós, Gulner Gyula, Vásárhelyi László, Sággy Gyula, Kende Péter, Battyányi Tivadar gróf, Blaskovits Ferencz, Günther Antal, Hammersberg László, Wittmann Ferencz, Pinter Ferencz, Samassa János, Erdődy Gyula gróf, Sziklay Ede, Szentiványi Gyula, Urmanczy Nándor, Szennyey István báró, Bészörmény Sándor.

* **Szerb egyházi kongresszus.** Karlócai sírgöny jelent: Az egyházközség tagjainak vallásos érületéről és a nemzeti egyházi liturgiaválasztásról szóló kongresszusi határozatok a kormánytól megértesítés nélkül érkeztek vissza és jeleztelettel a kongresszusi választmányának egy leálló határozata alapján, hogy alkosson statutumot a liturgiá teendői, díjai és választására vonatkozólag és annak a kongresszusban való elfogadása után terjesztesse azt elő legmagasabb helybenhagyás végett. A kongresszusi választmány küldöttségét szándékozik menesztetni ő felségére, hogy az kérvényezze a Kuen-Hédervári-kabinet idején visszaküldött kongresszusi határozatok szentesítését. A kongresszus nov. 25-én (ónaptár) lett egybehíva.

Hírek.

* **Kinevezés.** A kultusz miniszter Majthényi Gyula kupuszínai volt káplánt — a balassa-gyarmati főgymnasiumhoz rendes tanárnak kinevezte. Majthényi a tanári vizsgát letéve, kilépett a papi rendből.

* **Áthelyezés.** Kneffel Ede m. kir. honvéd hadnagyot az újvidéki zászlóaljából a zombori m. kir. honvéd zászlóaljhoz áthelyezték.

* **Szabad lyceum.** A zombori szabad lyceum egyesület, ma vasárnap délután 4 órakor a városháza nagytermében előadást tart. Műsoron van Géocze Sarolta előadása Ruszkiúrol és a Ruszkinizmusról.

* **Iparoskőr mulatsága.** A zombori iparoskőr, mely a hazafias eszméket mindig ápolta, ma vasárnap este „Rákoczy estélyt” rendez saját helyiségében. A műsor Rákoczyt dicsőítő számokból áll, mely után táncz következik.

* **Az új szegedi kir. közjegyző.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. Jedlicska Béla palánkai kir. közjegyzőt Szegedre áthelyezte. A palánkai társadalmat nagy veszteség éri Jedlicska távozásával, ki a délvidék e kis városában a hazafias szellemnek kultiválója és társas élet kiváló szereplője és irányadója volt.

* **Még ötezer korona.** A Schweidel szobor bizottsága f. hó 26-án este ülést tartott Vértessy Károly elnökelete alatt. A közönséget, — mely filléreivel járult hozzá, hogy Zombor város nagy szülötének szobra felállítassék — bizonyára érdekelheti a szobor megalkotásának ügyében hozott határozat. A bizottság Mátrai Lajos, hírneves szobrászt, aki Pádrusz előtt az Erzsébet szobornál is díjat nyert, megbizta az előmunkálatokkal. Mátrai ajánlata: Ha ez év folyamán a megrendelés megkapja, ugy jövő év okt. 6-ra a szobrot felállítja. A szobor ára, talapzattal és felállítással 20 ezer korona. A szobor 2-50 m. magas, talapzattal pedig 6-60 m. magas lesz. Pízetési feltételek: A bizottság 2 ezer koronát fizet akkor, midőn az 1/4-od mintázatot bemutatja és a bizottság azt elfogadja; ha nem fogadja el 300 koronát fizet a mintázattért és semmi egyéb kötelezettsége nincs. Ha a 2-50 m. mintát elkészíti, akkor fizet a bizottság 4 ezer koronát, és midőn ez bronzba öntve lesz, ismét 4 ezer koronát. A leleplezés napján fizet 5 ezer koronát és az utolsó 5 ezer koronás részletet a leleplezéstől számított egy évre. — A talapzat harasztí kőből lesz, — a bronz

öntésnek pedig Magyarországnak kell történni. A szobrot a bizottság a megyeház elé, az utjemplom főajtójának szemközti útra tervezi, — mely hely megszemlélésére Mátray e papokban lejö Zomborba. A bizottságnak eddig 15 ezer korona áll rendelkezésére, a még hiálalévő 5 ezer koronát bizonyára összeadja Bács-Bodrog vármegye és Zombor város hazafias, lelkes közönsége. Reméljük, hogy Zombornak sok szép terve közlül az egy rövid időn belül még is létesülni fog, — ... ugyan aggódunk, ugyan hol és miben fog még ez is talán megakadni?!

* **Szegény gyermekek felruházása.** Latinovits Pálné a borsódi r. kath. templomban a saját költségén egy szt. Antal szobrot állíttatott fel. Ennek a sztp, buzgó vallási cselekedetnek a szegény nép már is élvezte az áldásait. A szobor perzselvényben ugyanis rövid idő alatt tekintélyes összeg gyűlt össze, amellyel Latinovits Pálné uróné még megfelelőleg kiegészített és aztán 23 szegény gyermeket meleg ruhával látott el.

* **Főgimnáziumi felügyelői kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Margaits Ede budapesti egyetemi tanárt az idai tanévre a gör. kel. szerb pátriárka főhatósága alá tartozó újvidéki főgimnázium felügyeletével bizta meg.

* **Megei irnoki és dijnoki állások betöltése.** A vármegye főispánja Mixits József központi irnok nyugdíjaztatása folytán megírt irnoki állásra Oszdy Halász Bélát, ennek helyére pedig Mangh Gyulát léptette elő; Mangh Gyula irnok előléptetése következtében megüresedett irnoki állásra Hoffmann Károly eddig rendszeres dijnokot, ennek helyére pedig Horvátovits Aladár ingyenes irodakezelési gyakornokot nevezte ki.

* **Színházi műsor.** Vasárnap délután „Falú rössza” este újdonság „Bob heresege” regényes nagy operette. — Hétfő — „Arany ember” Jókai Mór regényes drámája. — Kedd — újdonság — „Ninusz” operette Ballánival a czimszerepben. — Szerda „Osapodár” Sardou szellemes vígjátéka. Csütörtök — „Katalin” nagy operette, péntek Peterdy Sándor jutalomjátékát Sudermann Henrik világhírű német színműrórnak „Pillangó-csata” rendkívül érdekes színműve kerül itt először színre.

* **Egy szerb költő ünneplése.** Zmaj Jovanovics Ivan hetvenedik születésnapjának ünneplésére készülnek az újvidéki szerbek. Az ünnepély december 10-dikén lesz és istentisztelettel kezdődik. Ezután a szerb gimnazium falába helyezett emléktáblát szentelik föl. Ezután pedig disztülés lesz, amelyen az ünnepi beszédet Bradvarovics Konstantin fogja mondani.

* **Egy iparvállalat csődje.** Az újvidéki vörösfestőgyár mely két év előtt Gasner és fia cég alatt alakult, az elmúlt héten csődöt kért maga ellen. A gyárat e lépésre a forgalmi tőke hiánya indította.

* **Szólótelepítés Bács-vármegyében.** Vaskut község urbéres gazdái a földmívelésügyi miniszterhez folyamodtak, hogy urbéres legelőjük egy részét földmívelést kezdhesse nek. A földmívelésügyi miniszter véleményét kért a dologban a „Bácsmegei Gazdasági Egyesület”-től. A gazdasági egyesület az urbéresek kérelmének teljesítését javasolta a miniszternek.

* **Pisztolypárba Újvidéken.** Ifj. Adamovics Sándor és Bachrach Lajos pisztoly párbajt vívtak Újvidéken. Sebesülés nem történt. — Felek kibékültek.

* **Advent.** Krisztus születésének ünnepe, a karácsonyot előkészítő négy vasárnapot magában foglaló adventi reggeli misék ma vasárnap f. hó 29-én kezdődnek. E nappal kezdődik a róm. kath. egyházi év is.

* **A „D. M. K. E.” közgyűlése.** A „Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” alakuló közgyűlésére, amely f. év december 8-án Szegeden lesz a városháza dísztermében megtartva, a meghívókat már szétküldötte az előkészítő bizottság. A közgyűlés napirendje: 1) Elnöki megnyitó. 2) Az előkészítő bizottság előterjesztése a szervezés munkálatairól. 3) Az alapszabályok megállapítása. 4) A tisztikar megválasztása. 5) Indítványok. 6) A jegyzőkönyv hitelesítése. 7) Elnöki zárás. — Dében ünnepi lakoma lesz a Kass szállóában. Este díszelőadás a színházban. — Az alakuló közgyűlésen megjelen az egész Délvidék intelligenciája.

* **Jegyző helyettesítés.** Rózsa Dezső, l. s. jegyzőt, Felső-Kovlira mint helyettes jegyzőt kinevezte Szemző János titeli főszolgabíró.

* **Házasság.** Friedl Béla, apatini főszolgabíró hivatalnok e napokban vezette oltárhoz Thim Flóra kisasszonyt Zomborban.

* **Templomépítő földbirtokos** Ó Kanizsán, Tóth József ottani földbirtokos és volt orsz. képv. az ókanizsai szállásokon, nem messze Orom vasúti állomástól, egészen sajátjából, a tornyosi zenta-templom mintjára — új templomot épített, melynek falazata már kiemelkedik a földből. Továbbá 40 lánec jó minőségű földet ad a plébánia létesítéséhez.

* **Névmagyarosítások.** Schlegel Ferencz öszivaczi illetőségi öbesei lakos Szemzőre, Hirschler Béla és Ilona lakosok pedig Radóra magyarosították neveiket.

* **Földműves ifjak egylete Topolyán.** Topolyán e napokban alakult meg a földműves ifjak egylet. Nemes missiója van ezen egyletnek Topolyán, hol nem mulik el vasárnap vagy bármiféle mulatság egy agyonütés vagy legalább is bicskázás nélkül. Az erkölcsök eladulásának bizonyára gátat vet ezen egylet, az egylet fővédnöke Császka Ersek; védnöke id. gróf Zichy Nep. János, elnöke Lippay Imre plébános, a választmány mint pedig a tisztikar a község intelligens elemeiből került ki, kik lelkesen karoltak fel ezen szép egylet nemes eszméjét. Hadzsy szelleme nem halt ki Topolyán.

* **Új vasuti terv.** Mint a „Magyarország” a kereskedelmi miniszter László Sándor vállalkozóknak, dr. Szirmai Vidor bajai és dr. Ecséry Lajos budapesti ügyvédnek Prig. Szt. Ivantól, Apatin, s innét Gákováig, esetleg a baja-zombor-újvidéki vasut más megfelelő állomásig vezetendő állomásig vezetendő rendszeres nyomtávu helyi érdekű vasutvonatra előmunkálati engedélyt adott. — Szerintünk ez a terv elhárított, mert Bezdánra nézve az egyrészt Klinger uton Zomboron át Budapesttel való kielégítő csatlakozás előnyével nem bír. Apatin a leendő motoros vasutjával szintén Zomborral kap csatlakozást. Az új vasutnak csak akkor volna gyakorlati értelme, ha a dunamenti közsegeket: Kolluthot, Béreghet, Szántóvat, Baracska, Dautóvat és Szeremlét érintené.

Színház.

Szombaton d. u. újra ifjusági előadás volt, Tóth Ede híres népszínművét „a falu rössza-t” adták nagyon jó előadásban. A czimszerepet Vida játszotta ügyesen és szépen énekelte, de nagy tetszést keltett Lévay is, a Finum Rózsi szerepében énekelve. Kitéző tipikus bakter volt Ózakó, de a legnagyobb hatást különösen a kis-

sebbeknél mégis Virágh és Tihanyi M. czigánalakításai érték el. Gerőfi (Bátki Teresi) mint rendezés most is rosszul játszott, de különösen nemtörődömsége gondatlansága tünt ki, Peterdy Etus Boriskája elég jó volt, bár nem igen tudott megbirkózni a nehéz szereppel.

Este egy özőnvíz bofondos tartalma, de nagyon szép zenéjű operettet Delibes „Petraud király udvarát” adták annyi ügyességgel és oly jól, mint azt a darab meg sem érdemelte. Lányi (Leó herceg) és különösen Léway (Girandole) remekedtek. Lányi nagyon szépen énekelt. Léway pedig igazán enni való baba volt. Mellettük Virágh és Tihanyi M. tartották folytonos derültségben a közönséget, jó volt azokivül Aldory is, ki ez este kifogástalanul játszott. A zenekar a szép zenét ügyesen és szépen adta elő dicséretes pontossággal.

Vasárnap este végre a társulat által kevéssé cultivált népszimű volt műsoron „A tót leány” került színre, nagyon jó előadásban. Léway újra csak megmutatta, mily szépen ad népies alakokat is, Hankája kiváló alkotás volt. Partnere Viola (Bandi) is nagyon szépen énekelt, bár játéka valami vontatottságot észrevehető. Virágh igazi zabkényeren és krumplin nagyranőtt tót legény volt, Peterdy nagyon ügyes alak mutatót be, Vitéz újra tulzott; érzéssel játszott Czako. Gerőfi Pannija rossz volt és kifejezéssel mulatató a Kantay Teréz jvas asszonya, szép a Peterdy Etus Julesa. Minél többet kérnék az ilyen barabokból.

Hétfőn talán még a sugó is nevetett; eredeti magyar és kitűnő bohózatot láttunk kiváló előadásban. „A doktor urat Molnár Ferenoz darabját adták zeufolt ház előtt. A mű, telve élethű és sikerült alakokkal, nagy hatást ért el Sárkány ügyvéd (Szénássy) divatos felkapott fiskális, Puzsér betörő (Tihanyi M.) tanácsára egy éjjeli racion a rendőrség brutalitásainak leplezésére el akarja magát fogatni. Mikor elindul, Puzsér az ő kasszáját furja meg, de Csató rendőrfogalmazó (Balla) ki ugyanakkor Sárkányéval van találkán, elfogja, de eláll az elfogatástól, mert Sárkányt nem akarja bírbe hozni. Elmegy de rendőröket küld, kik az időközben tolvajruhában hazatért Sárkányt fogják el Puzsér helyett, a ki az ügyvéd ruhájában elmegy a 10 éves találkozára és ott a tanár urak óráit lopja el. Másnap kiderül és elsimul minden, míg Lenke (Peterdy E.) is megkapja ideálját. Bertalan (Vitéz). — Az előadás kitűnő volt, csak Gerőfy kifejezéstelen játéka rontotta kissé. Balla a magát huzártisztnek geráló András-főnök mintaképe volt, Tihanyi tizenhárom próbás betörő, a ki humorával mindenkit elragadott, Szénássy típusa a kapaszkodó fiskálisnak. De még a mellékalakok, különösen Tihanyi Vilmos Oseresnyése is kitűnőek voltak. Maga az előadás lendületes és kitűnően rendezve, páratlan tetszést aratott és közönségünknek kitűnő estét szerzett.

Kedden egy ugyanily genrei darab Antony Mars híres bohózatát „A titkos rendőrt” adták, mely azonban élethű alakok helyett csupa lehetetlen bonyodalmat visz színre. Bricard detektív főnök (Tihanyi M.) fogadásból megfigyelteti Margency hadnagyot (Balla), kiről azt hiszi, hogy barátja, Pitoisel feleségével van viszonya, holott Bricard nevével van találkája egy időben és egy helyben Pitoiselnél, ki Gattigres (Szénássy) szeretlje. A két felszarvazott férj a saját feleségüket menti ki a csávából, a hiszembem, hogy barátjuk nejét mentették meg és a darab arra végződik, hogy mindkét fél azt hiszi, hogy a másiknak neje családja a férjét. — Az előadás — üres ház előtt folyván — nagyon gyenge volt. A hatás itt a csattanós egymásutánban rejlik, holott ép ez hiányzott. Kedvetlenül vonta-

tosan ment és még Balla és Tihanyi meg Szénássy jó igyekezete sem segített és így a meglehetősen gyöngye darab minden vonzóerejét elvesztette.

Szerdán klasszikus est volt Sakespeare „Leár király”-a volt műsoron jó és gondos alakításokkal telve. Az előadás jobb volt, kiállítás a fényesebb, rendezése ügyesebb mint az ifjusági előadásnál.

Annál lelkesebb volt a hangulat csütörtökön „Bocaccio” előadásánál, mert az egyszer nemcsak művészeink, de a közönség is remekül játszott. Hasonló estét a zombori színpad keveset látott talán, mert társulatunk igazán kitűnő játéka a közönség bátorító és felemelő helyesléssel honorálta. Az estnek nagy érdeklődést Balla né asszony első fellépése biztosított, mert benne elsőrendű művésznőt, abszolút értékű tehetséget bír társulatunk. Bocaccioja bármely nagy színpadon is számot tesz. Játéka átgondolt élel és biztos, hasonló routinnal kevés művész forog a színpadon. Megjelenése megnyerő, diszkrétien elegáns és finom, ami újra csak játékaiban biztosít előnyt, mert szerepének minden árnyalatát ki tudja aknázni. Éneke kifogástalan, mert egyrészt erős és moduláló teljes szép hanggal bír, másrészt e hangot finoman képzett, iskolázott gyakorlottsággal tudja kihasználni és vele a cselekvény és az ének minden érzelmi scáláját követni. Valóságos virágzapor és frenetikus taps kísérte fellépését, a közönség majdnem minden egyes számát megismételtette. Az est dicsőségéből részt kérnek Lányi és Léway is, Lányinak II. felvonásbeli éneke, Léwaynak a szerelem és hűségről szóló dala aratott viharos elismerést. De részt kérhetnek Tihanyi M., Virágh, Szénássy és Vitéz is, a mi különben természetes, mert a lelkes fogadattás hatványozta a tagok igyekezetét, mert tehetségben soha nem mutattak hiányt. A karokra is átragadt a lelkesedés, alig lehetett egy hamis hangot is hallani, mindnyaján a legjobbat produkálták. A scenikai kiállítás és rendezés fényes és ügyes volt, a II-ik, de különösen az első felvonás fináléja remeke volt a hatásra számító rendezésnek. Külön dicséretet érdemel azonkívül a zenekar Kubesch vezérlete alatt, mert annak az olvadó, bájos zenének minden árnyalatát bámulatos pontossággal adták elő. Az est szépségét emelte a szorongásig megtelt nézőtér, hol — idén először — a pötszékék is megjelentek.

Pénteken újra egy francia bohózatot a vizsinnáz műsorából „X. asszony”-t adták. Egyike ama modern daraboknak, melyek a cselekményt lehetetlen, de pikáns részletekkel és nagyon is egyetértelmű écekkel potolják. Az előadás kitűnő volt, Balla finoman adta a gyámoltalan férjet, kinek feje fölül kerekednek még cselédjei is, Tihanyi a cinikus élősdit és Szénássy a praktikus kedvest. Tarján Irma alkotása is kiváló volt, bár az üres nézőtér nem igen kelthetett jó kedvet a színpadon.

K. D. dr.

Esküdszéki tárgyalás.

A meggyilkolt bolgár kertész.

F. hó 24. és 25-én tárgyalta a zombori esküdt bíróság Nikolics Gergely és Bikiczki Péter bűnügyét, kiket a kir. ügyész-ség gyilkosság büntette miatt helyezett vád alá. Annak idején részletesen megirtuk azt a titokzatos büntetést, mely július 30-án este történt az apatini országoton, s melynek áldozata Donosevits Gáncsa zöldség-árus volt.

Titokzatos maradt is mindvégig e büntet, mert aki világot vethetett volna ez ügyben az maga is vádlott volt ki egy-

szer bűnöségét ismerte be, máskor hallani sem akart róla, azzal indokolván eljárását, hogy pénzért vállalta el a tettességet. A rendőrség ugyanis az első hírre Nikolits Gergelyt fogta el mint tettest, azon valomásból indulva ki, mely szerint Donosevits 8 éves kis fiának első szava Nikolitsot a „Grga bácsit” nevezte meg apja gyilkosul. Váratlan fordulat állt be másnap ez ügyben, mert Nikolits egyik szolgálja Bikiczki Péter azzal állított be a vizsgáló bírőhoz, hogy gazdája ártatlan, ő követte el a tettet. Ez alapon Nikolitsot szabadlára helyezték. Azóban negyednapra Bikiczki félve vallomásának szörnyű következményétől akkép nyilatkozott, hogy őt gazdája bujtotta fel a tett elkövetésére, azt gondolván, hogy így enyhíteni fog a maga sorsán. Igaz, hogy ez alapon Nikolitsot újra letartóztatták, de Bikiczki ügye is rosszabrá fordult, mert most már gyilkosság miatt folyt ellene a vizsgálat.

E körülmény arra bírta a fiatal s különben együgyűnek látszó de valójában elvetemült legényt, hogy egy újabb szenzációzus vallomással lépje meg az esküdteket. Azt vallotta ugyanis a főtárgyaláson, hogy ő neki a tettben semmi része sincsen, a tettet gazdája követte el s ő csak azért vállalta magára a tett elkövetését, mert ez esetre gazdája 200 frtot ígért neki jutalmul. Ezt a vallomását némileg valószínűsítette az elhalt kis fia, ki a főtárgyaláson is határozottan Nikolitsot nevezte meg apja gyilkosul. Nikolitsot látott terhelni Sztrilich Zsigmondnak 2 segédje is, kik előtt Nikolits úgy nyilatkozott az eset előtt néhány nappal, hogy Donosevitsot elteszi láb alól. Mindazon által e körülmények nem tudták meggyőzni az esküdteket Bikiczki ártatlanságáról, kinek ingadozó és sokszor egymásnak ellentmondó vallomása nem volt képes Nikolits bűnössége mellett bizonyítani.

Ezen az alapon az esküdtek nem találták bűnösnek Nikolits Gergelyt, kit a tvsz. a vád alól felmentett s azonnal szabadlára helyezett.

Ezzel egyszersmind elvetették az esküdtek a febtéréles lehetőségét és Bikiczkit a halált okozott súlyos testi sértésben mondották ki bűnösnek, mire a kir. tvsz. 8 évi fegyházra ítélte. A kir. ügyész Nikolits felmentése miatt, Bikiczky és védője elítéltetése miatt semmisségi panaszt jelentettek be.

Zóki János bűnügyében csütörtökön ítéltek az esküdtek. Zóki vadházaságban élő Kajta Rózát ölte meg verekedés közben egy revolver lövéssel. A törvényszék tekintetbe véve vádlott részeg állapotát erősen felindulásban elkövetett halált okozott testi sértésben mondta ki bűnösnek és 2 $\frac{1}{2}$ évi fegyházra ítélte.

Manojlovits Dusan tegnap vont a felelőségre az igazságszolgáltatás azért, mert mult hóban Rovakovits Márton szabólegényt hasba szúrta úgy, hogy az belehalt sebébe. A kir. trsz. az esküdtek veridiktje alapján szándékos emberölés miatt 6 évi fegyházra ítélte Manojlovitsot. A tárgyalás lefolyásáról jövő számunkban bővebb tudósítást írunk.

Nyiltér.*)

A legjobb és legerősebb
ü d i t ó - i t a l,
 mely mint asztali ital különösen kedves és borral, cognackal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű gyűléket ad a

MATTONI-FELD
GISSHÜBLER
 legújabb eljárás
SZENTYÓKUT

Itja a szomjat, húsit és felfrisít egyaránt. A legjobb az a nyári hőgáz tikkasztó hatása ellen.

MERCUR váltóüzleti részvénytársaság
BUDAPEST, V., Fürdő-u. 3. sz.
 vesz és elad vidéki takarékpénztár- és bankrészvényeket, tőzsdén nem jegyzett papirokat és azokra, valamint minden egyéb értékpapír és sorsjegyre igen előnyös előleget folyósít.

Bank- és tőzsdéügyekben szakzerű felvilágosítással ingyen szolgál.
BANKOSZTÁLY. SORSJEGYOSZTÁLY. VÁLTÓZSÁLY.

A m. kir. szab. osztályosajáték felárusítóhelye, Sorsjegyek csekely havi részlet fizetésre, előnyös sorsjegytársaságok. Sorsjegybiztosítás: legelősebb díjzabas kivánatra bementve

Rövid levélzám:
MERCUR. Budapest, FÜRDŐ UTCZA.
 Részvénytőke korona 1.000.000.

*) Ezen rovatban közöltakért nem vállal a felelősséget a szerk.

Palais hajfjítő
 használatával a megoszult haj eredeti színe nyeri vissza. A fejbőrt nem teszi, a ruhámömjén febot nem hagy, többi előnye, hogy a hajtisztóket erősíti, és hogy teljesen ártalmatlan. Egy üveg ára 2 korona. Főraktár Budapest: Petri Ot-16 gyógyszerárában, I. ker., Attila-körut 51.

Földbérbeadás.
 227 és 68 katasztrális hold fekete humus föld a rajta fekvő s jó karban lévő gazdasági épületekkel együtt négy (4) évre bérbeadandó. Bővebb felvilágosítást ad **LÖBL GYULA** Sid, Szerémszég.

Kérteknk, kik a mostani tar-
 lözkodási helyét tudják, idén
 áprilisban Zomborban Far-
 kas-utca 117. sz. n. lakó,
 volt építésznek

Karvázy Gyula
 urnak czimet tudatni, 3 korona
 költség visszatérítéssel.
 Sub. G. R. 39584. M. Dukas Nachf.
 Wien I.

FONTOS
GYOMORBAJOSOKNAK!

Étvágyhiányt, gyomorfáj-
 dalmakat, émelygést, yo-
 morgyengéséget, emészté-
 si zavarokat, főfájást stb.
 megszüntet azonnal a világhírű valódi

BRADY-féle
MÁRIACELLI GYOMORCSEPEPEK.
 Sok ezer köszönő és elismerő nyilatkozat! Kis
 üveg használati utasítással 80 fillér, nagy üveg
 1-40 korona.

Gyógyszertárakban kapható.
 Főraktár: **BRADY C.** gyógyszerára
 a „Magyar Királyhoz“ Bécs, honnan
 kívánatra ingyen küldetik az érdekes
 „Specialbroschür.“

5 kor. beküldése után 6 kis üveg, 450 kor. beküldése mellett 3 nagy üveg lesz bementve küldve. Képviselet Magyarország részére:
TÖRK JÓZSEF
 gyógyszerára Budapest, Király-utca 12.

Óvakodjunk utánzatoktól! A valódi: **MÁRIACELLI** gyomorcsépepek feñli védjeggyel és aláírás-sal kell, hogy ellátva legyenek.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Horgony-Pain-Ezpeller
 egy régi kipróbált háziaszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bódórészölési alkalmaztaték készvényesél, cészusi és megbódóséknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossá le-
 gyünk és csakis eredeti üvegeket dobozkban, **Horgony** védjeggyel és a „Richter“ czegjeggyessel fogad-
 junk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Törk József** gyógyszeráránál Budapeston.
Richter F. Ad. és társa,
 cseks. és kir. udvari szállékt.
Rudolstadt.

FASSBENDER-FÉLE
FÜGEKÁVÉ
A LEGJOBB ÖRÖMÉ

Magyar Királyi Udvari
Mayer István urnál Zombor.

Óhíj Köhögés rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásuk.

Egger mellpastillái,
 az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.
 Próbadohoz 50 fillér.
 Fő- és szétküldé-i raktár:
„Nador“ gyógyszerár
 Budapest, VI., Váci-körut 17.

Kapható Zombor: Mihajlovis István, Schwarz Emil, Terezy István, Temesváry József gyógyszerárakban.

URANOS

-KÉK
 ruha-mosáshoz a legjobb bkékítőszer — Törvényesen védve, — Mosóintézetekben, háztartásokban a legkedveltebb ruhakéki tö.

Olcsó és fellímulhatlan, kis üveg 24 fillér, tisztari mosáshoz elegendő. — 1 nagy üveg 1-60 kor., 1/2 üveg 1 kor.

Kapható mindenütt.
 Utánzatoktól óvakodjunk!

BUDAPEST.
 VI., Rózsa-utca 85.

Kizárólagos gyártói: **HOCHSINGER TESTVÉREK** VEGYÉSZETI GYÁRA

Magas jutalékkal felvételnek

bármily állásu megbízható egyének budapesti bank házában sorsjegyeknek részletfizetésre való eladására, az 1883. évi XXXI. t.-e. alapján. Tőke és kockázat nélkül némi szolgálommal könnyen elérhető havonta 300—500 korona kereset.

Ajánlatok intézendők a „Szerese Híradó” kiadóhivatalának, postafiók 180, Budapest.

Suchard-féle

MILKA

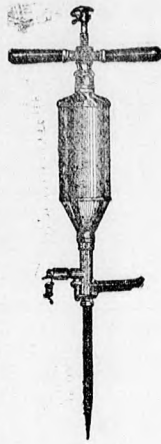
Tejszin Chocolad
táblák és tekerésekben

A legszingazdagabb tej-Chocolad.

Legutolsó ujdonsága a világhírű
chocoladgyárnak

Ph. Suchard

500 forintot fizetnek annak, ki **Bartilla** fogvizének használat mellett (üvegje 35 kr.) valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 kr. **Bartilla-Winkler Ed. Wien, 19/1. Sommergasse I.** Kapható Zombor összes gyógyszerüzleteiben. Kérjünk határozatlan mindenütt **Bartilla-féle** fogvizet. (Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 2 fnt 60 kr-ért.

A szénkénegezési időnyre!

Legpontosabban adagoló, legegyszerűbb szerkezetű és legártósebb

szénkénegezőeszkendő

„EGYSZERŰSÉG”

Kosinszky Viktor igazgató
szabadalmazott szénkénegezőeszkendője.

Kizárólagos gyártása és eladása

Schottola Ernő

üzégnél

BUDAPESTEN, Andrassy-út 2.

A szénkénegezőeszkendők ellenőrzésére szolgáló mérő-henger ugyanitt kapható. — Bő ismertető leírást és utmutatást a gyéritő eljáráshoz ingyen és bérmentve küldöm meg.

KLYTHIA A BOR APOLÁSÁRA

Az arczból szépi-
tése és finomítása.

eglegánsabb toilleto-, bál- és szalon-puder fehér, rózsaszín vagy sárga.

Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. cs. kir. tanár által Bécsben.

Elsmeió levelek a legjobb körökből minden dobozhoz

Taussig Gottlieb

cs. és kir. udvari toilleto-szappan és illatszergyár,
BECS I., Wollzeile 3. sz.

Egy doboz 1 fnt 20 kr küldése utánvét vagy az összeg előleges beküldése után.

Kapható Zomborban: Weidinger S. ó. Z. kereskedő-üzégnél.

VÉGELADÁS.

Bátorkodunk a nagyérdemű közönség beces tudomására hozni, miszerint a

kék csillag-hoz

cimzett kézműáru fióküzletünket felosztatjuk és a raktáron levő árúkat

mélyen leszállított árak

mellett kiárusítjuk.

Nagy készlet van még mindennemű vásznakban, asztalneműekben, mindenféle ruhaszövetekben, flanellekben, parketokban, téli kendők, blouseok- és kötényekben.

A nagyérdemű közönséget saját érdekében figyelmeztetjük az alkalmat felhasználni s ezen végeladáson szükségleteit fedezni.

Kivaló tisztelettel

SCHLIESZER TESTVÉREK,

a „Kék Csillaghoz”-hoz cimzett kézműárúzet tulajdonosai.